

Vsame fe je namrezh en kvintelz is likarne ali apoteke; ta fhtupa fe dene v kako fkledizo, in sraven fe pol kosarza mleka perlije, in s kakim zvekam dobro smefha. To fe postavi fhurkam na perloshen kraj, kateri od tega grosno radi pijejo, in vfi, ki fo pili, pozepajo. Ta pomozhik fe tako dolgo ponavlja, dokler ni ta marzhel popolnoma pokonzhan. — Ravno ta pomozhik je dober tudi soper podgane, kjer fe pa vezh, namrezh dva kvintelza od te fhtupe vsame; tadaj fe v kaki fkledizi s pol polizha turfhizhne moke dobro smefha, potem fe pozhafi voda perliva in sopet mefha, tako de fe ljupilo (pop) naredi, ki fe potlej podganam nastavi. — r.

(Prav dober klej ali kit) sa pezhí masati fe naredí, zhe fe s prav drobnim péfkam toliko firupa smefha, de je ta smef kakor testo. Kadar fe pofufhi, je terd ko kamen in ne krufhi fe, kakor vezhdel drugi. Zhe je pezh bela, fe ta rjavkasti klej po tem lahko s apnam pobéli.

Dober svèt sa puftni zhaf.

Hozhefh u sakon stopiti,
Hzherko sa sheno dobiti,
Mamko poprej
Dobro poglej!
Je mamka le pridna sheniza,
Bo hzherka nje prava defniza.

L—z.

Osnanilo.

(Nove molitevške bukve:) MALI ROSHNI VERTIZ ali Molitve v vfh posébnih zhafih, perloshnostih in potrebah sa mladost. Špifal P. Hitzinger. — V Ljubljani. 1843.

Kar bi té bukvize snalo mladósti pred drugimi perporozhiti, je poséбно to, de fe v njih bôlj obilno kakor v dosdaj isdanih najdejo sbrane molitve, s kterimi fe samore mladi kristján ne le v navadnih, ampak tudi v posébnih svétih opravilih s svojo zerkvjo fkleniti. Sraven navadnih molitev sa sjutrej in svezhér, k f. mafhi, k fpovedi in f. obhajilu i. t. d. namrezh, fo v njih tudi molitve sa posébne ure dnéva, ob kterih zerkv opominja; sa vfe svete zhafe in sapovédane prasnike; sa ívétí vezhér, veliki teden, sa prozefije — dalje sa f. sakramente f. kersta, f. birme, f. ólja; sa shégne zerkvene, kakor k shégnu s f. réfhnjim Teléfam, k shégnu vóde, svézh, lesá i. t. d.; sa spomin in o pokópu mertvih; tudi fhe druge posébne molitve; in krishev pot. Molitve fo bôlj kratke in po sapopadku lepó sversténe; vsete vezhidel is zerkvenih molitev; in kjer je red kterih molitev v katekismih bolj na tanjko rasloshèn, fo tudi po tém obravnane, kakor molitve sa sjutrej in svezhér, k fpovedi in f. obhajilu; tako de gré po enih stopinjah katekistem in molitevne bukve. — Beféda je v njih sloshna in vřakimu umna; tudi zéna ne draga. Veljajo namrezh terdó svesane 15 krajzerjev; nekoliko poslzhéne in s noshnizami 20 krajzerjev, s usnjatim herbtam 24 krajzerjev, vfe uñjate 30 krajzerjev; in s slatim obréskam in lepo poslzhéne 1 goldinar. Na prodaj fo per g. Leopoldu Kremsharju, bukovesu pod Tranzho v Ljubljani.

Ijiva, je apotékarjem ojstro prepovédano, jo vřakimu prodajati, rasun zhe jo sdravitel sa potrebno sponá in sapifhe; savoljo tega je treba varno s njo v zaker hoditi, in je ne s rokami perjemati, ampak jo vřelej rajfhi s kakim lesam ali zvekam mefhati, in ko bi bilo od nje kaj na roko perfhlo, fe dobro omiti, tudi, ko bi je kaj ostalo, v semljo sakopati. Pa tudi fe mora pasiti, de do nastavljene mifhize kaka druga shival ne pride, postavim, kokofhi, pí i. t. d., kir jih umorí.

(Podóbe ilirfke nófhe.) Ljubljankimu zhafofifu, v nemfhkimu jesiku pifanimu, ki fe mu „Carniolia“ (Krajnfhniza) pravi, fo jeli nófhe Ilirzov in Ilirjank perkladati. Od noviga léta fmo jih dobili she dvoje obrasov, in na vřakimu obrasu je po dvoje oféb (perfhon). Na pervim obrasu fta kmet in kmetiza, takó napravljena, kakor fe vezhidel okoli Tolmazhoviga sa Ljubljano nofjo; na drugim fta pa mosh in shena, taka, kakorfhne okoli Šmlednika vidimo.

Sarèf, vfe podóbe, ki fmo jih do sdaj dobili, fo prav lizhno in umno sřifane; kar je pa per takimu delu nar gorfhi, de fo ravno take, kakor fe moshaki in shènfke v teh krajih nofjo. Po taki nofhi fe Krajnz she od delezh spona! Ako ravno ni morebiti vfe tako na tanjko sřifano, kakor bi imélo biti, jim mende vunder nizh posebniga ne manjka, zhefar bi fe grajati dale. Temu pa, kdor jih graja, in rezhe, de nifo po godu, de jim tega ali uniga manjka, bi rekel: Perjatel! ali ne vesh, de fo te podóbe le sa nek zhafofif sřifane in napravljene, ne pa sa ogléd v kaki zefarfki-kraljevi galariji. Drugimu bi pa djal, de naj pomifli, kakó naglo fe krajnfka nofha spreminja in pazhi, fkorej lih takó, kakor v kakofhni drugi desheli; javalne vřakiga pol léta fe nekoliko tudi Krajnzi drugazhi nofjo.

Namen teh podób pa ni drugi, kakor obléko ali nófho terdiga Krajnza pokasati in sa prihodne zhafe ohraniti, ne pa, kakor fe je po nemfhki ali drugi obléki in fhégi pazhiti jel. Ktéri úmen in sveden zhlovek bo tadaj v podóbah vřefkosi le tega grajal, kar fe dan danafhen le po redkama vidi? —

Rekel bi po svoji rasumnofti, de jih bo vřaki verli domorodez s posébnim vefeljem sprejel, in sheljil fi bo, de bi jih tudi po gořtama po zeli ilirfki desheli dobivali; naj jih graja Peter ali Pavl, kolikor hózhe, nizh ne dé, blagi in rasúmni Krajniz jih vunder le povfod zhiřla, in rad sprejema, kir fi mifli:

Gotovo tifti fad nar flabji ni,

Kamur ferfhen vřefkosi rad letí!

Tiftimu pa, kdor fi nad vřako rezhjo jesik brufi, vřiga graja in zherti, bi s unim únnim mosham rekel: „Gospod Bog ima vfe forte ljudi na svétu. Nektéri imajo golo dopadajenje, drugim vefelje kaliti, in grajati od kraja vfe, naj bo fhe takó koriftniga kaj. Delaj, kar in kakor hozhefh, nikoli jim ne bofh vřregel. Le frezha je, de fe taki hudobneshi urno sponajo, lih tako, ko ptizhi po petju, in de jih nimajo perjatlov dovelj. — Taki sabavljivzi fo, ko polétne muhe, kamur fe ta marzhel le vřéde, vřelej sapufti zherne pike sa fabo, in ti druge fhkode ne persadene, kakor tó, de morafh sa njim vřefkosi zhediti.“ — Blagi mosh je pravizo govoril!

Zéna imenovanih podób s zhafofifam vřéd sa pol léta ni vezhi ko 3 goldinarje, zhe fe v Ljubljani fprejemajo — po pofhti poflane fo pa nekaj drashji.

Kmetovski pregovori za mesec SVEČAN,

(ki ima letas 29. dni. Dan v temu mescu raste od 9 ur in 34 minut — do 10 ur in 56 minut).

V tem mescu je po starim pregovoru večidel še velik mraz:

Ko pride Svečnica — maji od strehe svečica. — Matija led razbija — če ga ni, ga naredi. — Ak prezgodaj sneg skopni, — ojster mráz na to sledi. — Če ptiči so vjeti zlo tolsti, mastnati, — bo dosti snega še in mraza prestati. — Ak je na Svečnico lepo in jasno, jazbec v jazbini ostane, kir čuti, de ima zimski mraz še nastopiti; ak je pa gerdo, sneževno in deževno vreme,

vun perplazi, kir čuti, de je zime konec. — Če noče v Svečanu prav šaldo zmerzvati — se spomladi slabe za žita je bati. — Séver, ki konec tega mesca zlo vdéluje — rodovitno letno oznanuje; — Če pa séver zdáj ne piše, — rad se v mal'mu Travnu perkazuje — vinsko tertó podkopuje — In poškodje vse zeliša. — Če zmerzla zemlja odjenjuje — gnjili hlap iz nje puhti, — od kter'ga marsikdo zbolí. S.

Kmetijske opravila v Svezhánu.

Mravljišhe o mokrim vreménu s lopato dobro pretolzi, de mravljinzi v njemu poginejo, tudi kertine rastréfi, in jamze potravnikih in po fenoshétih lepó porávnaj.

Sgodno vertno sélišhe s flamo svezher pokri, de je mras ne vsame. Kapufóvo féme fej okóli pufta, pa na tako semljo, ki je bila v jeséni s kurjikam pognojena, in ga fkerbno pokri. Kadar topleji vreme perhaja, ga odkri, de mlada zima ne s belí. V vezhjih krajih, sofébno v hribih kjer kapufoviga femena na gnoj ne fejejo, se mora sa pervo fétev s poprej napravljeno hofto folnzni bréh poshgati, poshár drobno fkopati, in vanj okóli svetiga Matija kapufovo feme fejati.

V sadnjim kraju poréshi verbe in jagnjeda, ti bodo hitrejši spet pogajnale.

Kmalí po mlaji, obréshi drevje, safádi fadovne pefhke, v sadnjim kraju pa dervéfiza presádi, vunder ne v mokrim vreménu, tudi ne v mokro semljo, de ne vfahnjejo. She je zhaf, dobre perfti od kakih obrubikov, ali zefniga blata, ali druge nastergáne foderge is dvorish, is potov, is lush, ali is bajerjov navositi, in s njimi jame in nishave po fenoshetih in travnikah porávnovati, vodotozlhne shlebí per fenoshetih popraviti in pozhedíti.

Krave, ki v tem mezú telíjo, in kobile, ki shrebijo, vari in ne prefili jih s délam.

Imej fkerb sa fadno drévje, glej, de bofh gofenzhno salégo poterl, oftergaj in omédi mah, sa ktérim se fhkodljiva golasen redi; poifhi med vejami in rogovilami, kamur gofenze pred simo sa-

rod fkrivajo, in ga pokonzhaj; poifhi na vertu tudi med plankami in po shivim plotu, zhe kje gofenzhine gnjesda najdefh, omédi jih nar bolj s staro bresovo metlo, in sárod foshgi. Preglej vse njivno in vosno orodje, in vfo drugo kmetijsko in delavno robo, popravi kar je sa popraviti, de ne bofh, ko delo pride, polomnjeno v roke jemál. Zhe je na njivi ali na verti sametov kaj, jih s fmetmi potréfi, ali prekidaj, de pred sginejo in de osmina vezh fape dobi. K.

Nasnanje.

Travne in vertne femena svojiga pridélka fo per meni v Ljubljani poleg zefarskiga mosta Nr. 10 na prodaj: pahovke (französich Raigras) funt po 20 krajzerjev in mazhjiga répa (Thimothäusgras) funt po 30 krajzerjev. Tudi imam nekoliko odrafhenih murv s vífokim débiam in shlahtnim perjam po 15 krajzerjev — ter vezh fto fhteriletnih lepíh in sdra vih murvih drevzov, vfaziga po 4 krajzerje v prodaj. Dr. Orel.

Shitni kup.	U Ljubljani		U Krajnju	
	10. Svezhána.		5. Svezhána.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mernik Pthenize domazhe	1	23	1	28
1 „ „ banafhke	1	27	1	29
1 „ Turfhize . . .	1	3	1	6
1 „ Sorfhize . . .	1	8	1	12
1 „ Ershi . . .	—	58	1	4
1 „ Jezhmena . . .	—	53	1	—
1 „ Profa . . .	1	2	1	3
1 „ Ajde . . .	—	54	1	9
1 „ Ovfa . . .	—	36	—	40

Zena preshizhev v Krajnju 5. Svezhána: Preshizhi domazhi in hrovafhki teshejšhi forte po 6 krajzarjev funt. Shpèh pò 15 goldinarjev zent.

Pogovori vrednistva.

Sopet se je toliko spískov sa nafhe novize nabralo, de je vrednistvu nemogozhe, vfakimu gospodu pifatlu posebej odgovor dati. Torej naj bo tukaj vfakimu odgovor:

Gospodu M. Korénu: Kakor hitro bode mogozhe, se bode Njih „Raslog“ natifnil. — Gosp. Zh.. Vezhji del Njih prineskov pride szhafama v natif. — Gosp. Ivanu M. is Shtajerja: Njih dela nam dopadejo. — Gosp. Rod. Ledinskimu: Dolgo dolgo fmo sheljeli, tudi od Njih kaj prejéti; Njih pestim nam je draga; bolj pogofto! se Jim priporozhimo. — Gosp. A. P. Pefim „Njega dni,“ je sa novize pripravna in se bode pred ko bo mogozhe natifnila. — Gosp. Notarju: „Perporozhevanje zhbelarstva“ bode ob svojim zhafu natifnjeno. — Gosp. M. Vert.: „Od mnoshenja novih sadnih fort“ se bode novizam prav prav privileglo. — Gosp. J. Njih dopifi nam dopadejo in se fhe v prihodno priporozhimo. Pefmi „Posdrav kmetijskim novizam k novimu letu“ nifmo mogli natifniti, je bilo preposno; nam je shal. — Gosp. Maroufshniku: S Njih „popravljenzo“ fo se Oni vfm bravzam koj prav perkupili; obljubljeno pefim s veseljem prizhakujemo. — Gosp. J. Demsharju: Vse njih pifanja bodemo ob svojim zhafu s radoftjo natifnili in se jim sa prihodno perporozhimo. — Gosp. K. profimo kmetijske opravila bolj popolnoma popifati. — Gosp. A. R. is Mekín: Kolikor vezh na sbéro, tolikor bolj se nam vftreshe. — Gosp. Vishnjagorzu: Jih profimo naf vezhkrat s svojimi dopifi rasveseliti! — Gosp. Vosnizhu: Njih pifanja „od nar boljfhih plotov“ se bodemo pri vezhjim spifku hvaleshno poflushili. — Gosp. P. M. „Ena v jasni uri“ je prav oftroumna; tode sa Novize ni. — Gosp. C. S. F. Vezhkrat kaj taziga! Prav vsezh nam je. — Gosp. Oberdanku: Ferlanova pinja imá pokrov, ter is dvéh kószov, s kterim se pinja pokrije. — Gosp. S: Shal nam je, de „puft“ in „kofjak“ sa Novize nifo. — Gosp. V. Dober svèt shenam — bodemo natifnili.

Sadaj fhe eno besédizo!

Zhe nekteri listov poredama ne dobivajo, mi tega nifmo krivi; vfelaj jih na tanko odrajtamo. Zhe se komu kaj taziga priméri, naj se pri blishni poshti oglafi. — Drugi fo se tudi pritoshili, de morajo pri nekterih poshtah novize drashji plazhevati, kakor je njih zena; savoljo téga fmo se s z. k. véliko poshto v Ljubljani posvetovali; pomagalo se bóde. — Pofamefni listi noviz fo po 5 krajzarjev; tode le toliko zhafo fo na prodaj, dokler jih je fhe kaj odvezh. —

V Ljubljani. Natifnil in saloshil Joshef Blasnik.